การประชุมวิชาการระดับชาติวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
(Techcon 2023 National Conference)

ตราประจำสถาบันของท่าน (ถ้ามี)

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำและประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา กรณีศึกษา สถานศึกษาแห่งหนึ่งในเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

ผศ.ดร.สุรางค์ บุญยะพงศ์ไชย และ ดร.ธนเสฏฐ์ อัคคัญญ์ภูดิส
คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

บทนำ

การบริหารงานสถานศึกษาผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์และเป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำสูงและสามารถใช้ภาวะผู้นำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาย่อมสะท้อนถึงพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารส่งผลให้เกิดประสิทธิผลของสถานศึกษายิ่งไปกว่านั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องแสดงศักยภาพความเป็นผู้นำเพื่อให้สถานศึกษาได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาฯเกิดประสิทธิผลการบริหาร จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา กรณีศึกษา สถานศึกษาแห่งหนึ่งในเขตบางกอกใหญ่ โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบของ (Robert J. House, 1971) ใน 4 แบบ ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบสั่งการ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม และภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ และศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาตามแนวคิดของ (Mott, 1972) ใน 4 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการผลิตนักเรียน ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนะคติทางบวก ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา และ 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำและประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา กรณีศึกษา สถานศึกษาแห่งหนึ่งในเขตบางกอกใหญ่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่งในเขตบางกอกใหญ่
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารของสถานศึกษาแห่งหนึ่งในเขตบางกอกใหญ่
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำและประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาแห่งหนึ่งในเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง :

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สถานศึกษาแห่งหนึ่งในเขตบางกอกใหญ่ จำนวน 150 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สถานศึกษาแห่งหนึ่งในเขตบางกอกใหญ่ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 100 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย :

ตัวแปรต้น

1. ภาวะผู้นำแบบตามแนวคิดของ (Robert J. House, 1971) คือ 1) ภาวะผู้นำแบบสั่งการ 2) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน 3) ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม 4) ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ

2. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของ (Mott, 1972) คือ 1) ความสามารถในการผลิตผู้เรียน 2) ความสามารถในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทัศนะคติทางบวก 3) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และ 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

ตัวแปรตาม

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำและประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา กรณีศึกษา สถานศึกษาแห่งหนึ่งในเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย :

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า

1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยภาวะผู้นำแบบสนับสนุน สูงสุดเป็นอันดับแรก ลำดับรองลงมา คือ ภาวะผู้นำภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำแบบสั่งการ และภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ

2) ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา สูงสุดเป็นอันดับแรก ลำดับรองลงมา คือ ความสามารถในการผลิตผู้เรียน ความสามารถในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทัศนคติทางบวก ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ตามลำดับ และ

3) จากกระบวนการทำงานวิจัยนี้ พบถึง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำ กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีกระบวนการการทำงานอย่างชัดเจน ใช้อำนาจอย่างเหมาะสม ผู้บริหารควรส่งเสริมหาวิธีในการกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานได้คิดหาวิธีทำงานใหม่ ๆ นอกจากนี้ ผู้บริหารควรสร้างความเชื่อมั่นในตนเองกำหนดแนวโน้มมีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงและแก้ปัญหาขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการขับเคลื่อนสถานศึกษา

ภาวะผู้นำของบริหารสถานศึกษา	ระดับพฤติกรรมที่แสดงออก			
		S.D.	ความหมาย	อันดับ
ภาวะผู้นำแบบสั่งการ	3.85	0.61	มาก	3
ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน	4.13	0.72	มาก	1
ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม	3.97	0.73	มาก	2
ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ	3.84	0.88	มาก	4
โดยภาพรวม	3.95	0.74	มาก	

ประสิทธิผลการบริหารของสถานศึกษา	ระดับผลการดำเนินการ			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	อันดับ
ความสามารถในการผลิตผู้เรียน	4.34	0.69	มาก	2
ความสามารถในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทัศนคติทางบวก	4.21	0.71	มาก	3
ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา	4.16	0.70	มาก	4
ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา	4.39	0.59	มาก	1

การอภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ภาวะผู้นำแบบสนับสนุน ภาวะผู้นำภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำแบบสั่งการ และภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญชนก ดวงอุปมา (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนิศาชล บำรุงภักดี (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประสิทธิผลโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของวรุจ วรดล (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของภาวิตา ฮั่นสกุล (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำตามทฤษฎีวิถีทางเป้าหมายกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรีพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทฤษฎีวิถีทางเป้าหมายตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ลำดับแรก คือ ด้านสนับสนุน รองลงมา คือ ด้านมุ่งความสำเร็จ ด้านสั่งการและด้านมีส่วนร่วม ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธนรา หอมหวล (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนภา เหมือนปอง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ย คือ ด้านการมองการไกล ด้านความมุ่งประสงค์ ด้านความจำเป็นพื้นฐาน ด้านความยืนหยัด ด้านความรักองค์การ ด้านการวางแผน ด้านบริหารคน ด้านหลักการปกครอง และด้านหลักการทำงาน

2. ประสิทธิผลการบริหารของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาสูงสุดเป็นอันดับแรก ลำดับรองลงมา คือ ความสามารถในการผลิตผู้เรียน ความสามารถในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทัศนคติทางบวก และความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของขวัญชนก ดวงอุปมา (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนิศาชล บำรุงภักดี (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร ผลวิจัยพบว่า ประสิทธิผลโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของวรุจ วรดล (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของเมธนรา หอมหวล (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนภา เหมือนปอง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ในภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ย คือ ด้านความสามารถในการผสมผสาน ด้านความสามารถในการพัฒนาศักยภาพ และด้านความสามารถ ในการปรับตัว สอดคล้องกับงานวิจัยของนิชานันท์ ราวัน (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหาร โรงเรียนสามโคกสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหาร โรงเรียนสามโคกสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีโดยภาพรวมอยู่ ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของนนทนัฏดา ว่องประจันทร์ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนแปลงพัฒนาโรงเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

3. จากกระบวนการทำงานวิจัยนี้พบว่าแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำและประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีกระบวนการการทำงานอย่างชัดเจน ใช้อำนาจอย่างเหมาะสม ผู้บริหารควรส่งเสริมหาวิธีในการกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานได้คิดหาวิธีทำงานใหม่ ๆ นอกจากนี้ ผู้บริหารควรสร้างความเชื่อมั่นในตนเองกำหนดแนวโน้มมีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงและแก้ปัญหาขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการขับเคลื่อนสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของนิศาชล บำรุงภักดี (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประสิทธิผลโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียนควรได้รับการพัฒนา มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศควรจัดอบรม สัมมนา สร้างความตระหนัก ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศไปสู่การปฏิบัติ 2) ด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศควรจัดสรรงบประมาณ จัดอบรม และได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและ3) ด้านสนับสนุนสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการจัดการเรียนการสอนควรจัดอบรมการใช้สื่อการสอนด้านเทคโนโลยี จัดสรรงบประมาณและส่งเสริมสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ส่วนแนวทางพัฒนาประสิทธิผลโรงเรียนควรได้รับการพัฒนา 1 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารงานบุคคล ควรจัดอบรมสัมมนา ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการกระบวนการทำงาน

รายการอ้างอิง

ขวัญชนก ดวงอุปมา. (2563).*ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3.* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย).

นนทนัฏดา ว่องประจันทร์. (2558). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี.* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์).

นภา เหมือนปอง. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนใน สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี.* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชกาญจนบุรี).

นิชานันท์ ราวัน. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนกับ ประสิทธิผล การบริหาร โรงเรียนสามโคกสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี.* (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).

นิศาชล บำรุงภักดี. (2563). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ การบริหาร โรงเรียนมัธยมในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน.* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย อีสเทิร์นเอเชีย).

ภาวิตา ฮั่นสกุล. (2561). *ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำตามทฤษฎีวิถีทาง – เป้าหมายกับการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี.* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์).

เมธนรา หอมหวน. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว.* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย บูรพา).

วรุจ วรดล. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำวิถีทางเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารงาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1.* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).

House, Robert. J. (1971). “A path goal theory of effectiveness”. Administrative Science. Quarterly. 1, 3 (September) : 321-338.

Mott, P.E. (1972). The Characteristic of Effective Organization. New York : Harper and Row.